

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Baza organizării noastre.

II.

În numărul trecut am pus întrebarea: Unde's lucrătorii?

Cine să lucre și cum să se înceapă o organizare pe toate terenele? A răspunde la întrebarea aceasta nu-i ușor.

Și nu zicem că nu-i ușor pentru-că n'ar fi cine să înceapă și nu am avea contingentul recerut de lucrători pentru a ne organiza, ci zicem că nu-i ușor de a pune la cale cu succes o astfel de organizare.

Ori-ce fel de afacere economică, industrială sau comercială trebuie să aibă de bază înainte de toate o încredere deplină, o curățenie de cugete și de mâni, o sinceritate curată, dela cari trebuie să lipsească ori-ce fel de cugete rezervate și ori-ce fel de egoism.

A afla astfel de lucrători astăzi în halul în care ne aflăm pe teren social — este foarte greu și de aceea zicem-că e și greu a răspunde la întrebarea pusă.

Astăzi când o seamă de oameni mai tineri lustruiți cu ceva știință po-

porală dau pe grozavul și fac pe liber cugetătorul desprețuind preoțimea și luându-o la țintă de câte ori să dă câte o ocaziune îți vine a crede că mai bine e a nu vorbi nimic pentru popor, până atunci, până când toți demagogii și francmazonii aceștia nu-și vor face drumul lor, pe care au pornit și până când să vor convinge și ei, dacă să vor convinge, că așa cum fac nu-i bine, și până când poporul va veni de sine la o cunoștință mai bună a oamenilor lui binevoitori.

Noi susținem că precum în trecut, așa și în viitor, omul cel mai de încredere al poporului va fi și trebuie să fie preotul și învățătorul și astfel și baza organizării noastre economice în interesul bine priceput al poporului tot ei trebuie să fie. Ei trebuie să înceapă și să pună temeiul la toate.

Durere însă, că și între ei să află destui cari nu merită să le zici părinte și învățătoriu, pentru-că nu-și pricep, ba foarte mulți și de multe-ori abuzează de chemarea lor. Iar' printre clerul mai înalt iarăși durere, sunt și de aceia, cari sprijinesc pe cei liber cugetători și făcând cauză comună, abuzând de poziția ce ocupă, fac după poftă,

din cel bun nebun, punându-și adeseori degetele la ochi peste slăbiciunile celor răi. Aceasta este o stare de destrăbălare ce nu s'ar putea suferi, domnind un spirit social sănătos.

Și nu-i sănătos spiritul social nici în clasa mai înaltă a noastră, căci și aici vedem că să iau lucrurile odată prea pe sus dela firea poporului nostru și altă dată să scoboară prea jos, cu alte cuvinte grija de viitorul poporului nu să poartă nici aici cu destulă seriozitate și demnitate.

Nici nu-i mirare. Advocatul nostru român lucră pentru popor, când vrea, numai din marinositate.

Directorul de bancă, complimente excepționale, să îngrijește de funcționarii săi de membri din direcțiune, ca nu cum-va unul sau altul să i devină necredincios, ori să nu-l laude și preamărească după cuviință.

Dobânda prea mare ce să ia dela popor nu să poate micșora, pentru-că atunci institutul la finea anului nu poate arăta profit destul și e pericol pentru acționari. Cel-ce cutează să reproșeze în privința aceasta primește răspunsul: »cine nu vrea să plătească dobândă, să nu iee bani împrumut«. Și cine ia

FOIȚA

DEDICAȚIE

scrisă pe albumul Mai. Sale Reginei
Carmen Sylva, în pavilionul Românilor de
peste munți.

În umbra plopilor cărunți
Străjeri bătrâni la casă,
Cu ochii umezi și frumoși
O fată stă și coasă.
Drumeți să miră'n drumul lor
De mâinile măestre
Și de minunile ce dorm
În lada ei de zestre.

Pribeaga blândului amurg
De peste deal să lasă,
Urzindu-și tortul argintat
În firul de mătăasă,

Ea vede 'n ochii osteniți
C'o lacrimă să cerne,
Că 'n urma meșterului ac
Șireag de flori s'așterne.

Să scutură cărunții plopi,
Durerea ei îi doare,
Și frunze cad pe pânzele
Șielnicei fecioare.
Ea 'și împlinește un dor pribeag
În florile cusute
Și coasă 'n firul alb de in
Nădejile ei mute.

În farmecul nelămurit
Al nopților de vară
Vrăjite ele 'n drumul lor
Un vis îi arătară;
E chipul unui Făt-frumos
Și mai presus de fire
Orfanei fete din botez
Ursit să-i fie mire.

Și ielele i-au spus cuvânt:
»Tu coasă la năframă,
Căci într'o țară 'n răsărit
Te înțelege o mamă
Când vei găti năframa ta,
Să i o trimiți, să știe,
Și craiul tău bălan din vis
Ea ți-l trimite ție«.

De atunci cu acul ei trudit
Ea firele împarte
Gândind la chipul bun și sfânt
Al mamei de departe.
Din vise 'n așteptarea ei
Ea 'și face mândra salbă
Sunt numai lacrimi și nădejdi
Cusute 'n pânza albă.

Octavian Goga.

banii? Poporul! Și cine plătește dobânzile cele mari? Iară poporul!

Dar' cine-l învață pe popor cum să lucreze cu banii ca să poată răspunde dobânzile? O, aceasta este altă afacere! Cu lucrul acesta prea puțin își bat capul.

Am scris odată în foaia noastră ceva despre bursă și un tovarăș publicist ne-a reproșat la adresa proprietarului acestei reviste, că ce are de a face molitvelnicul și tipicul cu bursa? Lucru firesc că nu are de a face cu bursa, dar' poate avea mare influință asupra oamenilor prea înferbântați la creeri și în prea multe cazuri molitvelnicul și tipicul s'a dovedit de bun mijloc de a face oameni sănătoși din bolnavii cari au credință. Dar' chiar și asupra celor necredincioși și liber cugetători, molitvelnicul și tipicul de multe ori pot avea urmări bune, deci observarea întovărășitului nostru nu-i la loc, pentru-că și la bursă doar' tot oamenii lucră. — Dar' în fine n'ai ce să-i faci, observări de acestea trebuie să mai înghită toți, cari să amestecă în afaceri de acestea fără permisiunea celor-ce să cred singuri privilegiați de a forma și informa opiniunea publică românească la noi.

Până nu va înceta odată chaosul acesta și perversitatea ce iese câte odată în viața socială, până atunci de o organizare temeinică în interesul și propășirea poporului nostru nu poate fi vorba.

Noauă ne-ar plăcea să vedem pe directorul de bancă, pe avocatul, pe fruntașul proprietar mergând mână în mână și consfătuindu-se sincer și cu mai multă seriozitate împreună cu capii bisericilor, cu clerul înalt, cu fruntea preoților, profesorilor și învățătorilor dis-

tinși, cari toți laolaltă pe teren bisericesc, școlar și al Asociațiunei noastre pot pune o bază sigură și temeinică la organizarea economică industrială și comercială a poporului.

A dat Dzeu și în anul acesta mană destulă la toți, nimenea nu să poate plânge, poporul va avea cu ce trăi, dar' tocmai în belșugul acesta s'au ivit și grevele de secerători și oamenii nu vreau să seceră ceea-ce le-a dat Dzeu.

Aceasta să cam potrivește și la organizarea noastră. o.

Apărarea pasărilor.

(Urmare și fine).

11. *Pupăza* să numără între pasările folositoare, pentru-că și ea stârpește o mulțime însemnată de ouă, omide, păpuși și insecte.

12. *Vrăbiile* sunt pasările, cari să pot vedea pretutindenea: în curte, în grădină, în câmp și prin pădure, de unde adună cu deosebire primăvara sumedenie de gândaci de Maiu (carabuși), omide și fluturi, cari în lipsa lor așa s'ar înmulți de tare, încât ar fi în stare să nimicească toată roada pomilor. Pe lângă toate acestea vrăbiile să numără între pasările stricacioase economiei fiind-că după-ce încep a să coace holdele de grâu năvălesc pe ele, unde apoi de regulă mai mult strică decât mănă, de oare-ce până când sug sau scobesc câte un grăunț, mai oborâ de pe spic câte trei-patru. Peste iarnă devin folositoare prin aceea, că adună și stârpesc sumedenie de grăunțe din buruenile de pe câmp și din grădini.

13. *Codobatura* (pasărea plugului) să numește așa, fiind-că umblă mai cu samă după brazda plugului de unde

adună tot felul de insecte și viermi. Afară de acestea ia mai consumă sumedenie de muște țintari, și alte insecte aripate. Trăește bucuros și în apropierea apelor și e o pasăre foarte veselă de oare-ce coada și-o mișcă neîntrerupt. Codobatura să numără între pasările folositoare economiei.

14. *Țicleanul vânat*, pe care de multe ori îl vedem pe feresrțile caselor, prin șură și prin grădină, mănâncă tot felul de om-de, insecte și vermi, pe cari îi prinde în zborul său repede. Țicleanul vânat este o pasăre foarte veselă și neastâmpărată, de oare-ce cât e lumea nu stă pe loc. El încă să ține de pasările folositoare economiei.

15. *Graurul* iubește mai cu samă viața socială, de aceea umblă tot în stoluri sau cîrduri mari pe pășunile viteilor, ba une-ori graurii să mai pîn chiar și pe spatele acelor, de le curăță de insectele ce să află pe ele, iar' de pe pășuni, și de prin rămăturile porcilor adună tot felul de viermi, omide și alte insecte stricacioase, așa că puțină daună ce o face și el une-ori prin vii și grădini devine de tot neînșămnată pe lângă folosul cel mare ce-l aduce economului. Graurul încă este numărat între pasările folositoare economiei.

16. *Sturzul* este o pasăre cântătoare, care face de răsună de glasul lui grădinile și pădurile noastre. El adună cu deosebire de pe sub mușchii din pădure tot felul de ouă, omide, păpuși și insecte, așa că despre el să poate zice cu tot dreptul, că folosește economului îndoit: odată pentru-că îi face muzică de cinste, a doua pentru-că îl scapă de insectele și omidele acestora. Sturzul încă să numără între pasările folositoare economiei.

17. *Pitulușul*, după-cum îl arată

Tutun și fumat.

Oare de ce fumează cineva? De foame — nul De sete — încă nul Fără să știe de ce — el fumează. Din pipă (lulă sau lulea) din țigaretă, fumează în continu tutun (tăbac). Alții țin tutunul în gură, iar alții l-au pisat mărunt, l-au făcut praf, și astfel îl trag pe nas. Sub acestea trei forme s'a răspândit în-trebuințarea tutunului în toate țările.

La noi, trasul pe nas al prafului de tutun, e puțin cunoscut; mestecarea lui în gură, adecă ținerea lui pe masea, este datina celor mai de jos dintre oameni, cu deosebire datina țiganilor celor mai de jos, cari îl țin sub numele de băgău; dar' fumatul este datina comună, și de aceea, vorba ne va fi cu deosebire despre fumat.

Întrebăm mai întâiu de unde a venit fumatul? Mergem departe. Știți că sub zona ferbinte și peste tot în țările calde, sunt multe muște. De răul acelor, oamenii n'au odihnă și nu pot lucra. Americanii din bătrâni fă-

ceau foc, aprinzând mai ales tutun, care acolo creștea necultivat. Fumatul acela alunga muștele și țintarii. Dar' ce să facă, când avea să lucre și să umble, că nu le era îndemână a purta focul cu sine? Lua câte un tuleu (cocean) de tutun, l-aprinse la un capăt, iar celalalt capăt l'lua în gură. Acum avea și fum în contra muștelor și mânilor libere la lucru. Tuleul de tutun e ca o țevă. Dacă era să se stângă focul, atunci omul mai sufla în țevă sau dudă, și din când în când suga. Așa să dă cu socoteala, că tuleul fu prima țigare. Mai apoi învălură frunze în loc de tuleu, și astfel făcură așa numitele sugări de frunze. Sau că frunzele le-au tăiat anume pentru un vas mic, din care cu timpul s'a făcut pipa de astăzi. Când Christofor Columb a descoperit America (la anul 1482.) a găsit pe insula Cuba oameni, care fumau. Dar numai la anul 1560 Ioan Nicot aduse prima oară sămânța de tutun la Paris și o numiră *iarba nicotiana*. După 50 de ani, iarba să lăți și să plantă în Anglia, Spania, Germania Turcia, Arabia etc. Din America dară și dela

oamenii sălbatici, a venit la noi în Europa tutunul și datina fumatului. Din Europa a trecut la Azia. Dar' unii sunt de părere, că popoarele Aziei vor fi cunoscut tutunul încă de mai'nainte, fiind-că fumatul acolo e mai extins; în India fumează toate clasele societății și amândouă sexele; în China pipează chiar și fete de 8—9 ani, apoi formele pipelor încă sunt acolo cu mult mai felurite.

Dreptul de a cuceri îl are numai cultura. Dar' în faptă eată o excepțiune la fumat, unde ne cuceriră sălbaticii cu o datină sălbatică. În Anglia, ordinațiuni regești reproabă fumatul, ca o datină *urită la vedere, grețoasă la miros, dănuoasă la creeri și periculoasă pentru plumăni*. Rusia amenință cu pedeapsă pe cine-l va găsi fumând. Papa Urban al VIII oprește popoarele romano-catolice. Sultanii, cei din Turcia și cel din Persia, dechiară fumatul de păcat în contra religiunii lor mohamedane. Dar' toate sforțările fură înzădar. Astăzi fumează toți. E slăbiciunea oamenilor, că datina rea o imitează fără a să întreba de cauză. Sămănăm cu oile; păcura-

și numele este o pasăre foarte micuță, care mai mult sare și să pitulă dinaintea omului, decât zboară. El încă adună tot felul de paiangini de prin garduri și alte locuri părăsite, apoi păpușile și insectele pe cari le prinde prin săriturile lui. Pitulușul încă să numără între pasările folositoare.

18. *Privighitoarea (filomela)* este regina pasărilor cântătoare, care trăește mai cu samă prin păduri și prin pometurile mai mari. Ea să nutrește mai cu samă cu ouă sau saci de furnici și cu alte insecte. Privighitoarea încă să numără între pasările folositoare economiei.

19. *Rîndunelele*, cari nu de multe feluri, sunt cunoscute și economilor noștri, ca pasările cele mai nevinovate, cari nu fac nici o daună, ci cât e ziua de mare nu stau în loc, ci chiar și prin ploaie zboară une-ori și prind muștele cari moleștează în decursul verii neîntrerupt pe oameni și animale. Din cauza aceasta apoi economii noștri de regulă le și cruță și ocretesc pretutindenea împrejurul casei lor, iar' de cumva văd vr'un copil că să apropie de cuibul lor, îi strigă răstit: »să nu umbli la cuibul rândunelelor, că-ți sacă mâna.« Rândunelele să numără între pasările mai folositoare ale omului.

20. *Turturelele*, cari trăesc cu părechea, iar' de cumva le moare aceasta, nu să mai însoțesc cu alta, trăesc mai cu samă pe marginea pădurilor și în apropierea acelor. Să nutresc cu sămânțe de grăunțe de ale buruenilor, iar' ținute în colivie încă să pot prăsi foarte ușor. Ele să numără între pasările folositoare omului.

21. *Prepelitele* trăesc mai cu samă prin ierburi și prin holde, de unde adună grăunțele căzute din spice și ierburi. Cu privire la modul de vețuire și nu-

trire, ele să asemănă foarte mult cu găinile noastre de casă, de oare-ce ca și acestea umblă mai mult pe pământ și să scaldă pe țarină. Bărbătușul cântă tot »pitpalac«, iar' femeiușca îi răspunde tot »va, va.« Prepelitele să numără între pasările stricacioase economiei.

22. *Barzele* iubesc mai cu samă fânatele și bălțile, pe cari umblă ca și economul și de pe cari adună apoi tot felul de broaște, șopârle și șerpi veninoși, pe cari apoi îi aduc de mâncare în gușcă puilor lor de acasă. Dar' s'a constatat de altă parte și aceea, că ele mai adună de pe fânate și puii pasărilor mai mici de prin cuiburi, prin ce devinn încât-va și stricacioase. Barzele să numără între pasările folositoare economiei.

Afară de acestea 22 soiuri de pasări mai sunt și altele, parte folositoare și parte stricacioase economiei de câmp. Ar fi tare de dorit ca și economii noștri să cunoască mai de aproape pasările folositoare și stricacioase economiei, ca astfel pe cele dintâiu să le poată ocroti, iar' cele din urmă să le poată stîrpi la tot prilejul dat.

Un învățat francez a făcut socoteală, că »dacă n'ar fi pasări pe pământ, acesta după 9 ani ar rămânea sterp și pleșug«, așa că n'ar mai crește iarba, n'ar mai fi roadă de bucate, nici în cazul acela, dacă insectele, omidele și vermii s'ar stîrpi cu venin, pentru-că după 9 ani miliardele de insecte ar face cu neputință ori-ce vegetațiune de pe pământ.

În Franția insectele, cari trăesc fac o daună de 600 de milioane franci pe an, iar' la noi dauna să urcă la 200 milioane coroane. Această dauna, după socoteala unui învățat dela noi, tot la

necesitatea mestecării bucatelor; va să zică: unde dinții nu sunt sănătoși și prin urmare nu pot mesteca bine și mărunț, acolo stomachul să îngreună și omul devine morbos (să bolnăvește). Sunt și de acei indivizi, la cari fumatul stîrnește o sete nenaturală și ca să o astâmpere aleargă la băuturi, așa fumatul devine la aceia o cauză a beției. Încă și mai periculoasă e influința, ce fumatul exercitează asupra creierilor; omul devine pe calea inveninării și nu poate dormi. Visuri multe și uneori neplăcute îi intrerup somnul, Dureri de cap, de picioare și de mâni să adaugă la osteneală extraordinară a corpului. Puterile slăbesc mai vârtos, că corpul nu să nutrește, neavând apetit. Inveninarea din fumat nu să poate nega, după-ce s'au observat casuri, că persoane, cari au fumat 17—18 pipe după olaltă, au căpătat tremurări, imediat amețeli și a murit. Nu mai vorbesc despre aerul stricat din casele fumătorilor; despre aceasta ei n'au cunoștință, că li-s'a timpit simțul mirosului.

Acum să întrebăm; frumos este fuma-

10 ani s'ar înzăci, ba pe unele locuri s'ar chiar și însui, dacă n'ar fi pasările.

Să apărăm deci paările folositoare, pentru că ele sunt cei mai buni și mai credincioși pretini ai economului! I. G.

Stările în Rusia.

Armata revoluționară. Mișcările revoluționare din Rusia încep zi de zi a lua dimensiuni mai înspăimântătoare. Rolul de frunte în tulburările ce să produc este al armatei, Cele mai multe regimente au denegat ori-ce fel de supunere în serviciu. Starea capitalei Petersburg este din cele mai îngrijitoare. Și oameni civili înarmați atacă publicul ziua în amiaza mare. Publicul nu mai poate conta pe spriginul poliției, pentru că nu trece zi fără să nu să comită vre-un atentat. Proprietățile și băncile de pe lungul căilor ferate sunt păzite de soldați cari însă consimt întru toate cu mișcările de nesubordinațiune. Teroriștii organizați amenință cu atentate.

Asupra Dumei să promută Contele Leo Tolstoi vizitat fiind de un scriitor rus, în următoarele:

— Am cetit chiar acum, zise Tolstoi, articolul unui publicist englez (Stead) despre Rusia. El spune, că țaranul rus nu are nevoie de pământ, pentru că nu știe să-l lucreze. Ce absurditate! Și alătura Trepow este ridicat în slava cerului ca om ce știe și pricepe toate.

Ce cred despre Dumă? Nu cetesc rapoartele Dumei și le cunosc numai din discuțiile a lor mei. În mine Duma a trezit trei senzații: una comică, alta de revoltă și a treia de disgust. *Comică* îmi apare Duma pentru-că îmi face impresia unor copii »maturi«, cari să

rul prinde una o aruncă în apă, și văzând ceelealte, sar toate, fără să le silească nimenea. Noi nu avem atari muște și țintari, mai ales iarna, însă — totuși fumăm!

Vine întrebarea dacă fumatul este sănătos? Din capul locului ne raportăm la părțile engleze, citate mai înainte; și care n'au fost combătute nici-odată. În adevăr, tutunul încă și-a găsit părtinitori, pe cuvânt, că fumatul nu are acelaș efect; bună oară pe unii ni-i face lenoși și-i adoarme pe alții din contră deștepti după-cum este constituțiunea corpului. De aci ar urma, ca fie-cine să-și studieze corpul său și să nu fumeze, dacăi strică. Însă concezând necesari cazuri excepționale, tot rămâne tare aceea regulă, că fumatul este stricacios, mai ales vedem aceasta la mistuire; fumătorul nu simte apetit și foame, i-să atacă stomachul și ficatul. Fumul de tutun produce necurățenie în gură și în gât de unde provin morburile de plumăni ș. a. De vom considera numai gura și anume dinții, încă avem un argument destul de tare în contra fumatului, că sănătatea dinților răspunde la

tul și de cuviință? Răspunsul e ușor. Priviți la fumătorul, cum scuiță neconținut. Scuițirea e grețoasă. Omul cum să cade nu scuiță în societate, în odaie, nici pe stradă, până poate încunjura. Cu cei morboși caută să avem indulgență. Dar' scuițirea și e nesănătoasă, căci scuițând, aruncăm din noi nu numai părți netrebuitoare, ci și de cele neincunjurat de lipsă din corp. Să va zice, că nu toți fumătorii scuiță; însă după-ce știm, cum-că la toți, fumatul, produce necurățenie în gură, gât și nas, flegmă și bale, întrebăm că acele deslipituri dacă nu le au scuițat, unde s'au dus? N'am să vă spun...

Caută să ne dăm samă și de interesele economice. Cel mai sărac fumător din comună încă spesează baremi 3 cruceri pe zi pentru tăbac, cari fac 90 cruceri pe lună sau 10 fl. 80 cr. pe an. Cu acei bani putea cumpăra 2 porci, cari ținuti bine, cresc și le crește prețul după zicala »porcul are anii în gură«. Iar' când cineva a ajuns de are doi porci mari grași, nu să mai poate numi om sărac. Dar' sunt oameni, cari spesează pen

joacă. **N'am găsit nimic nou, nimic original, nimic interesant** în debaterile Dumei. Toate acestea au fost spuse și auzite de sute de ori. Deputaților nu le vine nimica nouă în minte. Privește ce-mi scrie un englez: »Așteptăm din partea Dumei voastre căi nouă, ea însă ne imită«, Duma nu are nici o idee proprie, totul e imitație, ea îmi amintește de modele din provincie. Pălăriile ce nu să mai poartă de mult în capitală, găsesc cumpărători în provincie, pentru-că fiecare își închipuie, că sunt moderne« Duma noastră e o astfel de pălărie demodată de provincie. *Revoltătoare* mi-să pare pentru-că toți acești parlamentari sunt sub nivelul mijlociu al societății noastre și-și preiau cu convingere misiunea de a decide de soarta unui popor de 100 de milioane. Și-n sfârșit Duma este *desgustătoare* pentru mojiția ei, pentru neveracitatea motivelor expuse de dânsa, pentru exagerarea valorii ei și mai presus de toate pentru furia ei.

Tolstoi tăcu puțin, iritat, și reînțepu apoi:

»Prima misiune ce o avem acum este să *impăcăm clasele* ce să dușmănesc. Aceasta este o misiune nobilă. La noi însă nu să vorbește, decât de politică. Te poți ocupa cu politica, dar' e imoral să faci din ea suprema temă a vieții. Omului îi este doar lumea întreagă deschisă, lumea iubirei, a cercetării adevărului, a gândirii, a artei... Aici trebuie să-ți cauți ținta vieții și să aduci și pe alții pe același drum. Dar' despre asta nu vrea să știe nimeni nimica, ca și cum dela început n'ar fi existat altceva, decât ziare și Duma.

tru tutun mult mai mult decât 3 cr. pe zi, și ce să alege din acei bani? Fum și iară fum!

Să nu să amăgească cineva a crede, că doară agricultorul, care produce tutunul are folos. Tutunul stoarce agrii mai tare ca ori ce plantă și priește numai în loc gras și foarte bine cultivat. Dacă locul de grâu l-am cultivat cu acea îngrijire și diligență ca cel de tutun, atunci am vedea diferența. Johnston, chemic englez, arăta teritorii mari cari au rămas neproductive, sterpe din cauză că au fost mult timp cultivate cu tutun.

În fine nu putem a nu aminti părerea renumitului autor francez, Iuliu Michelet. El pune în vedere lumea clasică romană, evul vechi cu oratorii, poeții, bărbații de stat, beliducii, filosofii de atunci etc. După întunecul evului mediu, vine epoca de renaștere la științe și cultură, aducând cu sine iarăși oameni mari și de admirat, deși atunci nu era tiparul și deci învățătura era tare scumpă, că pe o carte să cerea prețul unei averi. Însă astăzi învățătura este gratuită, în fie-care comună este una ori mai multe școli, cărțile sunt potop de estine, și totuși lipsesc oamenii mari ca în lumea veche și ca în epoca

Suntem în fața unei prăpăstii, și viața a căzut într'ansa«.

Discuția trecu la *chestia agrară*:

»Ceea ce am spus în anii trecuți asupra chestiei agrare — urma Tolstoi — susțin și acuma: complectă soluție a chestiei agrare e posibilă numai prin împărțirea dreaptă și complectă a pământului. Asta e singura bază, care poate servi drept soluție acestei chestii în Rusia, soluție pe care n'o privesc din punct de vedere social, ci din punctul de vedere al guvernului, căci sub actualul guvernament chestia agrară nu poate avea o soluție mai bună. Regimul vechi e imposibil, dar' cel nou e și mai imposibil. Poporul rus samănă cu acel erou din vremuri străbune, care stă la încrucișarea a două drumuri și pe care îl așteaptă peire pe ambele. Pentru Rusia să prezintă o nouă scăpare. Cum să prezintă această scăpare vreau să descriu în lucrarea mea de acum și de-aceea vreau s'o și explic în câteva cuvinte«.

Tolstoi tăcu câteva clipe și apoi urma:

»Ceea-ce mă uimește este nesocotita activitate a guvernului cu privire la represalii. E lucru clar, că tiparul nelegal trebuie să aibă cele mai periculoase urmări pentru libertatea presei. Martirii tiparului sunt sărbătorești ca eroi de câtră presă. De aceea una din două trebuie distrusă, s'au libertatea presei, s'au represaliile.

Și pentru-că libertatea presei nu mai poate fi distrusă, guvernul trebuie să ridice represaliile, pentru a nu-și face singur rău«.

de renaștere. Deci uimiți trebuie să intrăm: ce e cauza? Răspund faptele, că precum s'a lătit fumatul la singuraticile națiuni, și cu acesta sărăcia și inveninarea, așa a scăpat puterea virilă, bărbăția din sinul națiunilor. Bărbații fumători, născuți din părinți fumători, după atâtea inveninări sunt o slabă speranță de cultură și progres. Spaniolii scăpată mai întâi pas de pas cu dedarea la fumat și acum să duc Turcii, că sunt cei mai mari fumători în tot orientul. Cu noi la un loc trăește poporul țigănesc, la care chiar și copiii fumează, dar' și este cel mai de jos popor al monarchiei noastre.

În vederea acestora s'a început astăzi o lucrare nouă, bărbații de știință culeg date, să arete, că tutunul este adevărat venin, care slăbește memoria, conturbă nutrirea, ș. a. În fruntea lor e renumitul medic francez Dr. A. Galopin, cu afirmațiunea inspăimântătoare, că să stinge acea familie, care a numărat în sinul său patru generațiuni de fumători.

Acum să se întrebe fie-ce fumător: oare eu de ce fumez?

Dr. Georgiu Popa.

Cât privește noua scăpare pentru poporul rus, Tolstoi o vede în pacinicul anarchizm. Tolstoi predică cucerirea pasivă a pământului prin țărâtime, și începutul unei vieți nouă. »De rolul viitor al unui guvern nici nu mai poate fi vorba în această teorie«.

Măncarea poamelor necoapte.

Acum că e vremea poamelor și fructelor de tot felul, nu strică câte-va vorbe asupra obiceiului devenit lege la noi de a mânca fructe necoapte.

Nu să poate zice că nu s'ar și de săteni ca și de țigoveți, că măncarea fructelor crude pricinuește boale de stomac ce dau în friguri și de multe ori în friguri rele și chiar lingoare. Copii mai cu seamă îi vezi toată ziua și pe nemăncate cu fructe verzi, și apoi beau apă și gata boala, ei n'au de ce lăpăda obiceiul de a mânca fructe crude, când pilda le-o dau părinții.

Când răul e înțeles de ficine, e de mirat cum nu să desbară de el; »*înviățul are și desvăt*« spune zicătoarea poporului și apoi când cu ochii vedem cum ne bolesc copiii din pricina asta tot nu ne prindem la minte?

Dacă răul ar fi de nebăgat în seamă, dacă el n'ar trânti la zăcere copiii și oameni mari — *tocmai în vremea muncii câmpului*, dacă obiceiul în sfârșit n'ar avea urmare rea mai târziu asupra sănătății poporului, poate n'ar fi de zis nimic. Răul cel mare, nemăsurat de mare, este că copiii îmbolnăviți de mici și prinși într'una de friguri din pricina mănării fructelor verzi, slăbesc și boala le sughe sângele, așa că nu-și mai pot veni în fire, iar' intrând slăbiți în luptă cu nevoile vieții, nu ne putem fali cu o populație chipeșă și voinică.

În vara trecută mă aflam în satul Pângărăcioru și văd pe prispa unei case un flăcău lungit la soare, care nu mai știa unde este, așa de greu bolnav era. Întrebând pe părinți de pricina boalei, mi-au spus că nu-și pot da socoteală, dar' că de două săptămâni zace într'una; l'au descântat babele, l'au purtat pe la mănăstirea Bistriței, de geaba. Flăcăul însă era bolnav și sgâlțiat de niște friguri de cele năprasnice că nu mai știa ce e de el. Am mers la primărie să cer niște curățenie și chinină, dar' n'am găsit, să isprăvise de o săptămână deși orașul piatra să afla la o palmă de loc. M'am dus apoi la închisoarea Pângărăților, unde găsind, dădui flăcăului curățenie și după trei ceasuri chinină. Care îmi fu mirarea când a doua zi văzui pe flăcău venind la gazdă la mine să îmi mulțumească că l'am scăpat de boală! Întrebându-l cum a căpătat boala, mi-a spus curat că i-a venit după-ce măncașe prune necoapte și băuse apă;

cu toate astea fructele mâncate când să coc, cât de bine prind sănătății.

Așa a lăsat Dumnezeu ca fructa să fie mâncată coaptă nu crudă. În alte țări lumea e atât de păzitoare că cel mai mic copil își dă seamă de rău, și nimeni nu pune mâna pe o fructă până nu să coace.

Și la noi bătrânii stătoși ne spun că nu era mai înainte obiceiul de-a să mânca fructele de crude și chiar când să coceau nimeni n'ar fi gustat una până ce mai întâiu nu aducea la biserică în ziua de Sf. Ilie. Să vede însă că lumea de azi s'a schimbat la noi.

De altfel copiii și oameni mari, vor fi curățit sau nu pomii de omizi primăvara, dar' știm cu toții cum la copul lor să spânzură prin pomi, rup crângi, leagă vita de trunchiu, ba face restele pentru juguri din craca pomului ce-i dă să mănânce.

Nu e așa, că-i frumos? Ce păcat că nu-și dau socoteală sătenii de cât rău fac și că e fapta cea mai rea de-a să purta omul sălbăticește cu pomii cari fac umbră călătorului obosit și dau de mâncare aleasă omului. În țările străine pomii să îngrijesc cu o sfințenie creștinească și mulți săteni să hrănesc din ce prinde din vinzarea fructelor, iar' pe multe drumuri și șosele sunt înșirați pomi, de ale căror fructe nu cutează a să atinge nici un copil, până ce nu sunt coapte.

Și la noi era o vreme când săteanul nostru își avea o livadă frumoasă împrejurul casei și când dobândia un copil mai sădea un pom pe norocul lui; iar' casa lui nu numai că era plină de poame toată toamna și iarna, făcând ori-cui plăcere să vadă merele și perele înșirate pe la podele și în poduri, dar' încă prindeau și bune parale din vinzarea lor la târguri.

În multe părți ale țării tot să mai ține de obiceiul vechiu dar' mai ales în județul Neamțu, Prahova, Argeș și încă câteva, unde pomii roditori fac tala țării și nicăiri nu găsești mere și pere mai frumoase decât pe acolo. Ce-i mai îmbucurător este că stăpânirea de pe vremuri a județului Neamțu a sădit pomi roditori pe șosele și din mila Domnului fructele ajung la coacere; dar' obiceiul rău tot a rămas pe ici pe colo, de-a rupe craca spre a mânca fructele.

Cu privire la sădirea pomilor și îngrijirea lor, cercurile culturale în șezătorile ce fac, trebuie să caute a face pe săteni să înțeleagă că la gospodăria unui om, fructa e lucru sănătos și din prisos poate aduna și parale bune. Nu trebuie să perdem nădejdea că țaranul nostru nu să va încredința repede de binefacerile livezilor, să ne gândim numai ce minuni a făcut noua stăpânire a Austriei în Bosnia, unde țaranul — departe de a fi fost ca al nostru, — astăzi mulțumită îndemnului din toate

părțile, acea țărișoară de unde acum 20 ani era ruină și pirjol de pe urma Turcului, azi dă pildă lumii întregi în toate privințele, iar' cu privire la fructe, până și la noi — țară de livezi și dealuri frumoasă — trimite vagoane de fructe pentru frumoase parale, iar' meșteșugul bosniacului de-a usca prunele, nu-i găsești păreche și noi plătim până la 80 bani pe chilogramul de prune uscate și frumos așezate în lădițe.

Un inimos proprietar român, mai anul trecut într'o adunare în care vorbea: »De ce ne poate aduce livezile«, ajunsese la socoteala că țara noastră ar putea câștiga cam la cincizeci milioane de franci pe an de pe urma fructelor și că acel proprietar după 3 ani de indemn cu răbdare și caznă amară, a isbutit să deprindă pe țaranii de pe moșia lui să se ocupe cu pomăritul și să nu mai bată pomii cu prăjina când culeg fructele, să nu-i mai scuture pentru a cădea fructele pe jos, din care pricină ies bătute și vătămă rădăcina copacului; să nu mai rupă poame de crude, să curețe pomii de omizi primăvara, să curețe ramurile uscate, să nu mai lege vitele de pomi, să sădească un pom în locul unuia care s'a uscat și astfel să prindă gustul de câștig, culegând fructele încet cu mâna din pom pe care să le ducă la târg.

Dacă vom isbuti să ne facem la loc livezile de odinioară și dacă vom mai deprinde pe toată gospodina a-și sămăna verdețuri pe un peticele de pământ din jurul casei, la sigur că pe lângă câștigul casei țaranului vor pleca și străinii cari vremelnice năvălesc în țară numai pentru a suge din pământul nostru, a ne lua paralele pe verdețuri și a pleca cu pungă plină de aur. Și le e bine de tot iarna și nu să milogesc la stat când n'au recoltat de porumb.

(»Albina«)

Maior S. Leonte.

Inștiințare.

Să aduce la cunoștință onoratului public român, că cursurile »Școalei pentru economia și industria de casă« pentru anul școlar 1906/7 să vor începe în 15 Septembrie n.

În anul școlar 1906/7 va funcționa atât secțiunea economică a școlii cât și cea industrială.

I. Instrucțiunea secțiunii economice, care stă sub conducerea d-șoarei Veturia Papp va cuprinde: a) învățământ practic; pregătirea bucatelor și a pâinei; conservarea legumelor și a poamelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinăritul; spălatul, călcatul și îngrijirea rufelor; confecțiunea rufelor; b) învățământ teoretic: economia de casă, chemia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Elevele, ai căror părinți s'au îngrijitori nu sunt în Sibiu, au să locuească în edificiul școlii, Strada Baier Nr. 1 (edificiul »Albinei«).

Si vor primi numai elevele, cari au implinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucțiua va fi exclusiv în limba română. Să va conversa însă și în alte limbi, îndeosebi în limba maghiară și germană, dar' numai în pausă și la masă.

Taxele prescrise: 1. Fiecare elevă internă va avea să solvească o taxă lunară de 50 cor., din care să vor achita speșele efective ale școlii, cu excepțiunea remunerațiunii instructorilor, pe care o achită reuniunea din al său. 2. Fiecare elevă externă va avea să solvească o taxă lunară de 40 cor., pentru care va primi și ameaza și ojina.

Taxele sunt a să solvi tot pentru trei luni anticipativ.

În caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună a anului școlar cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, $\frac{1}{2}$ duzină din rufe necesare, 6 ștergere pentru bucătărie, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, haine necesare. Șorturile pentru bucătărie și-le vor face elevele înseși; dar' șorturi pentru casă au să aducă cu sine.

Cursul să începe în mod regulat la 15 Septembrie n. și să termină la 15 Iulie n.

II. Instrucțiunea secțiunii industriale, care stă sub conducerea d-șoarei Alexandrina Tieranu, va cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Elevele pot fi interne și externe. Cele interne vor avea să solvească pentru întreținere o taxă lunară de 50 cor. și didactru lunar de 10 cor.; cele externe vor solvi didactru lunar de 10 coroane.

În caz, că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună cu câte 10 cor.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, $\frac{1}{2}$ duzină din rufe necesare, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, haine necesare.

Cursul să începe în mod regulat la 15 Septembrie n. și să termină la 15 Iulie n.

Pentru amândouă cursurile informațiuni să pot primi dela conducătoarea școlii, d-șoara Veturia Papp, Sibiu, Str. Baier Nr. 1.

Comitetul

»Reuniunii femeilor române din Sibiu.«

Știri de tot felul.

Pentru domnii-abonați cari n'au solvit încă abonamentul și le-a mers foaia, alăturăm la numărul acesta câte un mandat postal, rugându-i să binevoiască a ne trimite urgent restul și prețul pe jumătatea a doua a anului curent.

Instalație de nou fișpan la Deva a fost în 14 Iulie n. când s'a instalat baronul Leopold Bornemisza de fișpan al comitatului Hunedoara. Luăm știre numai din auzite, că Români puțini au luat parte.

Adunarea generală a Asociațiunii să va ținea anul acesta în 7—9 Sept. v. la Brașov. Un comitet de peste 100 persoane s'a ales pentru aranjarea festivităților. În fruntea comitetului stă dl Andreiu Bârsanu, profesor, vicepreședintele Asociațiunii. Pe lângă ședințele oficiale vor mai fi și ședințele festive ale secțiilor literare, petrecere populară, concert, reprezentatie teatrală și la sfârșit excursiune la expoziția din București.

Un ordin binecuvântat. Ministrul de război a dat ordin cătră toți comandanții de regiment, ca în luna Iulie să înceteze ori-ce exerciții mai mari militare. În vara aceasta nu vom mai căi deci, că atâția și atâția soldați au murit sau au fost loviți de arșița soarelui, nici economii nu să vor mai plânge că soldații le au călcat holdele.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român își va ținea anul acesta adunarea generală la Lipova.

Fundațiune pentru un orfelinat. »Răvașul« publică textul testamentului, ce la făcut un tinăr absolut în teologie, Filor V. Tat, care și-a lăsat întreaga avere părintească, o moșie în valoare de 30.000 coroane, situată în Sângerul Câmpiei la »Recea« cu scop de a să întemeie în Blaj un azil pentru orfanii de preoți. — Repausatul a fost îndemnat la acest act generos mai ales prin cetirea frumoasei cărți »Roadele milei creștinești« scrisă de preotul gr.-or. Câmpianu apărută nu de mult la Aiud în editura protopopului Dăianu din Cluj. Din cartea lui Câmpianu tipărită în 1000 exemplare, după cum aflăm din »Răvașul« nu s'au vândut până acum decât 10 exemplare deși prețul de 3 cor. plus 30 b. porto în raport cu mărimea și frumuseța ei este un bagatel. Editorul cărții promite acum, că în ziua când să va vinde ultimul exemplar va oferi și dânsul pentru fondul orfelinatului amintit 1000 coroane.

Repausatul Filor V. Tat era și el orfan și cuprins de o boală crudă, n'a putut să se dedice carierei ce și-a ales.

El a murit în etate de 26 ani și a fost înmormântat la 27 Iunie în Chicheriul de sus.

Coroane eterne. Petru Calciunariu, adv., Orșova și soția sa Aneta, dăruiesc drept cunună eternă în amintirea fratelui, recte cumnatului, odinioară George Görög, c. și r. locotenent, anume fondului de 20 bani al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare suma de 5 coroane.

Ochelarii. Ni-au rămas multe urme despre nisuițele oamenilor, chiar și acelora din vremea dinaintea de nașterea lui Christos, să iscodească ceva leac, sau ceva unealtă, prin care ar putea să vindece ochii slabi, ori să facă cu puțință să vadă și cei cu ochi de aceștia. Astăzi pretutindeni să folosesc ochelari, dar' nu toți vor ști, că cei dintâi ochelari s'au folosit la anul 2000 nainte de nașterea lui Christos.

Mulțămită publică. Biblioteca Reuniunii noastre s'a înmulțit în timpul din urmă cu următoarele cărți dăruite și anume: dl asesor konzistorial Moise Lazar a dăruit »Bibliotek der Unterhaltung und des Wissens« pe anii 1881, 1882, 1883, 1884 și 1886, cum și alte 6 cărți în limba germană: referentul konzistorial dl Petru Cioara »Tribuna« pe anii 1885, 1886 și 1887; Dl Dr. At. Marienescu, membru al »Academiei Române«: »Cu paloșul«, poveste vitejească, »Chipuri și graiuri« din Bucovina, »Robinson în țara românească«, Povestiri din copilărie, Notițe despre Bucovina, Dela hotară, Naționalitatea de Nordau, Niță Painje, monolog de Brădiceanu, Poezii nouă, de Zamfirescu, Merinde dela școală, de Dr. G. Popa. Parapleul sf Petru, Pribeag, de I. I. Schiopul, Oare de petrecere, Cântece nr. 2 și 3 din bibl. »Floare albastră«, Quatre, epigrame humoristice, Regulament de serviciu militar, Carte, de instrucțiune militară și în fine onor. redacție a »Telegrafului Român«: Crescotație pentru toți Românii, de G. Coșbuc, I. Botezătorul, Novele și Schițe, de I. Pop-Reteganul, Studiu din istoria dreptului român, Floricele de câmp, Deputații nostri, — cărora îndrăznim a le aduce cele mai sincere mulțămite ale Reuniunii noastre. Sibiu, 25 Iunie 1906. Victor Tordășianu, prez. Stefan Duca notar.

— Ne împlinim plăcuta datorință de a exprima și pe această cale adânc simțita mulțumită și recunoștință a Reuniunii noastre agricole onorabilei direcțiuni a Institutului de credit și economii »Albina« cum și adunării generale a acesteia pentru ajutorul de 200 cor., votat pe anul curent. Sibiu 20 Iunie 1906. Comitetul central al »Reuniunii

române de agricultură din comitatul Sibiu». Pantaleon Lucuța, prez. Victor Tordășianu, secretar.

Cornellu Demeter, Apotecar în Orăștie, Apoteca N. Vlad are de vânzare »peronospin« mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporei, la stropirea viilor.

Acesta e probat ca cel mai bun, și prin folosință s'a dovedit a fi mai cu efect ca piatra vânăta sau alte asemenea mijloace, și e totodată cel mai lesne. E preparatul meu propriu. Prețul unui pachet 40 fil. Fiecare pachet e provăzut cu numele meu, și cu instrucțiune de întrebuintare.

Stropirea cu »Peronospin« e mai bine dacă să face în zi senină; pe timp-noros ori ploios nu, nici contra vântului.

Dar' »Peronospin«-ul, afară de vii să poate folosi cu efect admirabil contra boalei de grumpene, cum și la stărpirea omidelor și insectelor sticacioase la pomi; contra păduchilor de trandafiri (la trandafiri fără var), și la desinfecțarea cotețelor de galițe. 3

Bibliografie.

A apărut »Convorbiri Literare Nr. 6, 7 și 8, număr iubilar. Director I. Bogdan. Cuprinsul e foarte bogat și instructiv. Prețul unui exemplar Lei 5,25; să poate procura dela inst. de arte graf. Carol Göbl, București, str. Doamnei nr. 16.

»Paza Neamului« revistă ce apare de 2 ori pe lună în Tîrgu-Jiu. Proprietar și red. resp. August Crainc. Am primit Nr. 1 și 2 din 1 și 15 Iunie. Deviza acestui nou ziar este de a face cunoscut românilor din regat viața fraților lor din țările vecine, pentru-că e o rușine ca fratele să nu știe de frate.

A apărut Nr. 7 din revista »Zurnalul Literar« cu următorul sumar: Pe o hârtie de nemic (poezie) — G. Rotică, Mobilarul casei țaranului român din Bucovina (urmare și fine) — Ilie Veslovski, În lumea lui (schiță) — P. Condur, De mult să jăluiec (versuri) — Leandru, Ideia latinității în istoria română (urmare și fine) — Jancu I. Nistor, Contemplație (versuri) Alcano, Unei copile (versuri) Leandru, Dări de samă — C. Paltin și Elv. Notițele bibliografice — N-r. Redacția și Administrația: Suceava (Bucovina) strada Sturza nr. 655.

Dare de seamă a societății culturale »Steaua« din România pe 1901 până în 1905. Cuprinde statutele societății și activitatea ei. Scopul e popularizarea științei; a scos până acum 12 broșuri, cari au aflat bună primire la popor. Avera societății face 41 mii lei.

Posta Administrației.

Dlui P. M. in Varadia. Abonamentul e in regula până la 1 Iulie a. c.

On. dir. a inst. »Zlăgnea». Binevoiti a ne aviza, ca începând cu al 2-lea semestru să mai trimitem mai multe exemplare?

Dlui I. G. in Scorei. Ce e drept, am fost influențati de »ocoșeli» însă in măsură numai de-a ne simți mai puțin »politicoși» in învălmășala de idei dar nu și realism. Vom îndrepta de aci înainte, fără de a avea rezerva obscură. Sincere salutări.

Dum. 7-a după Ros., gl. 6 sft. 7

Dum	9 M. Pancrație	22 Maria Mag.
Luni	10 SS. 45 Muc.	23 Apolinarie
Marti	11 M. Eufemia	24 Cristina
Merc.	12 Proclu, Ilarie	25 Iacob
Joi	13 Sin. Arch.	26 Ana
Vineri	14 A. Achila	27 Pantelimon
Sâmb.	15 M. Ciriac	28 Inocent

Redactor resp. **GEORGE SUCIU.**

Têrgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

De la 23—31 Iulie st. n. 1906.

23 Iulie. Csákvár, Győr, Hadad, Jász-kisér, Királydaróc, Kiszuczauhely, Komjât, Kőszeg, Kővágószőlős, Lednicz, Lokcza, Magyarfalú, Mezőkászony, Nagyszombat, Nagytarna, Németboly, Nógrád, Ószöny, Szamosujvár, Szebeléb, Szeghalom, Tokaj, Törökszentmiklós, Zeliz.

— **24.** Belsőtúrje, Dicsőszentmárton, Dunaszerdahely, Dunavecse, Gyalu, Leteny, Nagyida (Abaujm.), Nagyida (Kolozsm.), Kuszpolyána, Szinnyérváralja, Szombathely, Temesbuttyin, Tihány, Ungvár, Vajdakamarás. — **25.** Bicske, Buziás, Dobronak, Dubnicz, Gálszécs, Károlyváros (Zágrábm.), Kislucska, Kőhalom, Lébeny, Léva, Marczali, Miava, N.-maros, Nagypirith, Németpróna, Nyirmada, Pölöske, Románoravicza, Stomfa, Szucsány, Tótprona, Varasd, (Tolnam.), Varasd (Varasdm), Zomba. — **26.** Alsónyárad, Bánffyhunjad, Berzászka, Bistra (Zágrábm.), Csokonya, Desinik (Varasdm), Diakovár, Dolha, Dugoszello (Zágráb.), Girált, Gyulatehervár, Iharosberény, Jankovác, Klenóc, Kluknó, Kostainicza (Zágrábm.), Lesenczetomaj, Nagykeszi, Nagykomjât, Nustár (Szerémm.), Parajd, Ráczkozár, Sajóudvarhely, Szenttamás, Sztára, Ürmény, Zalavár, Zircz. — **27.** Bélapataka (Nyitram.), Csenger, Szárapatak, Székesut. — **28.** Alsólendva, Buza, Hetés (Zalam.), Samobor (Zágrábm.). — **29.** Borosjenő, Csepreg, Felsődabas, Jászfényszaru, Kiskörös, Lippa, Mezőtúr, Szeged, Tiszánána, Törökkanizsa, Ujkécske, Ujszentanna. — **30.** Apcz, Dobsina, Fadd, Galambok, Harkány, Jászsószyentgyörgy, Kapuvár Kőhalom, Losoncztugár, Magyaróvár, Marmarossziget, Nagybitse, Nagyfalu (Árva megye), Nagylévárd, Nezsider, Szentendre, Tiszatarján, Vörösvár (Vasm.), Zalaegerszeg, Zayugrócz. — **31.** Apátfalva, (Csanádm.), Deregisalmás, Felsőmeczenzéf, Kisbáb, Kutas, Nagytapolcsány, Nyitraujlak, Perlak, Szigetvár.

! 0:0:0:0:0:0:0:0 Creamul și săpunul de benzoe mygdale conservează mai bine fața și minile! 0:0:0:0:0:0:0:0 !

Preparatele lui **CORNEL DEMETER** să pot căpăta în farmacia **N. VLAD, Orăștie (Szászváros).**

Cremă de benzoe mygdale. Cremul de benzoe mygdale servește pentru conservarea, înfrumșetarea și albirea feței și a mânilor, dând totodată și o fineță deosebită. Delătorează tot felul de necurătenii de pe mâni și față, precum: pete, bubuțe, sgrăbunțe, pistenii (miteser) precum nefezește și sbărciturile. — Conținutul cremului acestuia e nesticăcios pentru față și mâni. **Prețul 60 fileri.**

Săpunul de benzoe mygdale foarte fin și excelent pentru toaletă. E preparat din miroșuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea. **Prețul 70 fileri.**

Prav contra asudatului. Cu efect foarte bun acelora cari asudă tare. — **Prețul 50 fileri.**

Prav contra opăritului la copii. Mamelor deosebit e recomandabil a întrebuința la copii lor acest prav, deoarece împedecă dezvoltarea diferitelor exceme și bube cari să produc prin udul și asudatul copiilor. **Prețul 50 fileri.**

! Prav pentru porci, cai și vite! Efect minunat! Prin întrebuințarea acestui prav, porcii, vitele și caii să îngrășe, au poftă de mâncare și vacile dau lapte mult și bun! **Prețul 60 fileri.**

HÂRTIE PENTRU MUȘTE 10 fileri.

Diferite miroșuri de parfumuri franceze de prima calitate să pot căpăta după măsură.

Săpunul de benzoe mygdale e cel mai bun in întrebuințare. Săpunuri foarte bune și fine și deosebit plăcut miroșitoare, să prepară din flori de vioarele, marguerite și scumpină (iorgovan) à 70 fil., precum și săpun de ouă à 20 fil. bucata.

Instrucțiuni pentru prepararea rumului, a diferitelor liqueruri și beuturi!

!! THEE FOARTE FINĂ !!

! Alegere mare în perii de dinți, în diferite prețuri!

In atențiunea damelor!

Pentru conservarea frumșetii feței un preparat excelent este

CREMA-BLANKA
a lui **ERŐS.**

Prin întrebuințarea acestui preparat nesticăcios, neconținând argint viu și materie de plumb, să delătură tot felul de necurătenii de piele, pistrii, sgrăbunțe, mâncărimi etc. Să poate întrebuința și ziua, lipsit fiind de materii unsuroase. — **Prețul unei tighii 1 coroană.**

Săpunul pentru această cremă costă 80 fileri.

Puderul-Blanca a lui Erős de culoare albă, roză și crem, face să dispară luciul pielei, din care motiv să înviorează pielea feței. — **Prețul unei cutii K. 1:20**

Ferți-vă de imitațiuni!

Trimite cu posta prin ramburs ori după trimiterea banilor înainte, preparatorul:

ERŐS ALADÁR, farmacist in **DÉVA.**
(farmacia „Holló“-hoz).

Mare deposit de unelte chirurgice, bandage, parfumerii francești, ape și paste de dinți, săpun medicinal și de toaletă.

6-10

CUMPERAȚI!

Biblioteca »Bunul Econom«

Din această bibliotecă se pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile«.
2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor«.
3. »Sămânța plantelor agricole și sămânțatul lor«.
4. »Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor«.
5. »Economia vitelor sau Zootechnia generală«.
6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a ale îmbunătăți«.
7. »Agricultura generală. Lucrarea pământului. Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunțit pământul«.
8. »Ingrășemintele. Irigațiunile (udarea sământului)
- 9—10. »Prăsirea paserilor de casă (gălițe hoare). Găinile, curcile, găinușele (bibilicele), gășcele, rațele, porumbii (porumbeii)«.
11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara orzul, ovėsul, meiul, hirișca, cucuruzul (porumbul)«.
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa, rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.
13. »Economia cailor, vitelor mari cor-nute și bivolorilor«.

Prețul unei broșuri 30 fil. pentru România 50 bani.

Comandele au ase adresa la administrațiunea »Bunului econom« Orăștie, Szászváros.

Sunt potrivite pentru prelegerile publice populare și pentru toți agronomii și proprietarii de pământ.

Tipografia „MINERVA“ în Orăștie,

Fondată în anul 1888.

Tipografia „MINERVA“

e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt, cu cea mai mare acurateță și cu prețuri ieftine. Totodată să ingrijește ca acelea să fie estetic lucrate, după cele mai nouă modele.

Până de prezent să bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, să roagă de binevoitorul sprigin al institutelor românești și al privaților.

Tot aci să tipărește:
„BUNUL ECONOM“
revistă ptru agricultură
industrie și comerț.

Comandele
din afară să
efectuesc repede!

Opuri ———
Bilete de log. ———
Broșuri ———
Circulare ———
Bil. de vizită ———
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acți ———
Cap. de epist. ———
Placate ———
Ord. de dans ———
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent. ———
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimare ———
Couverte ———
Bilete de cun. ———
Etc. etc. etc.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

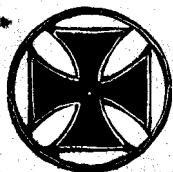
Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviează

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat

(191)

de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție

e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani.

118—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fisururi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, ausul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâini și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența pinsomnie, epilesia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« deoarece »Ciasul-Volta« atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățiat și cercetat. Deja efinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor,
folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.

Syrup de zmeură „Demeter“

I. calitate, curat, numai din
suc de zmeură preparat.

1 kilogram costă 1 cor. 20 fil. 1/4 kilogr. 40 fil.

Să capătă în farmacia
N. VLAD în Orăștie (lângă collegiu).

Cine are de vânzare miere de stup
și oară în ori-ce cantitate, să se
adreseze la administrația foaiei noas-
tre în Orăștie, de unde i-să va
spune prețul cu care să cumpără.